

UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W POZNANIU

Biblioteki w świecie wirtualnej i wzbogaconej rzeczywistości

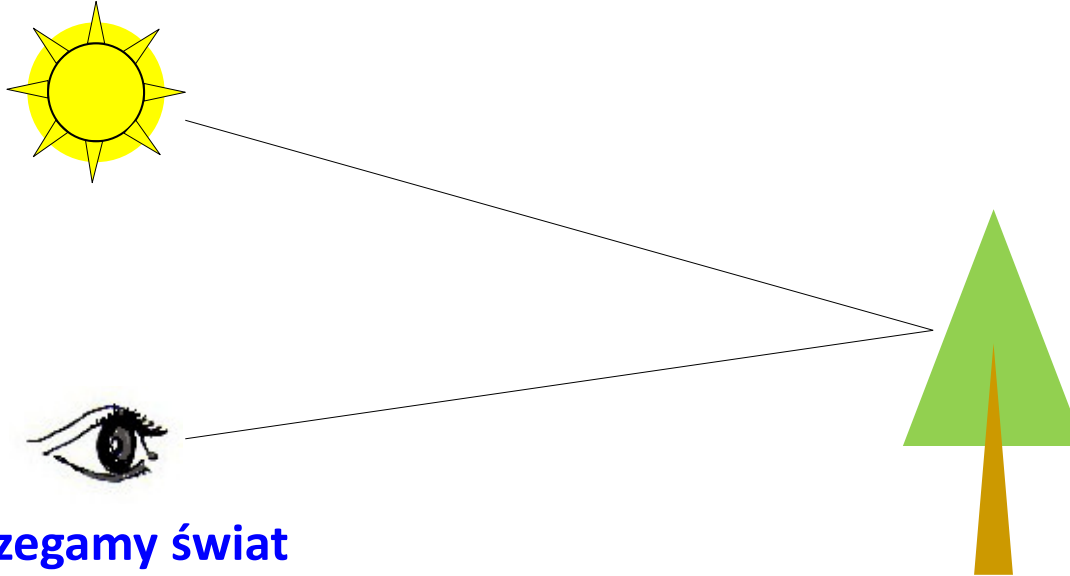
Prof. dr hab. inż. Wojciech Cellary

*Katedra Technologii Informacyjnych
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu*

Przy współpracy:

dr. hab. inż. Krzysztofa Walczaka, prof. nadzw. UEP

Fizyczna rzeczywistość

Postrzegamy świat
przez **odbite** światło

nie widzicie MNIE,
widzicie światło odbite ode mnie,
dlatego wnioskujecie, że ja istnieję
i że jestem rzeczywisty

UNIwersytet
EKONOMICZNY
W POZNANIU

Pozorna

Wirtualna rzeczywistość (VR)

Postrzegamy świat
przez **wygenerowane światło**

Wygląda rzeczywiście, ale to tylko zbiór pikseli

Światło to światło
Percepcja jest taka sama
Wniosek może być błędny

Można wygenerować obrazy:

- obiektów rzeczywistych
  - obiektów abstrakcyjnych
  - obiektów fantastycznych
- ➔ pomagają przyswoić wiedzę o świecie
  - ➔ poszerzają wiedzę o świecie
  - ➔ dostarczają zabawy zamiast wiedzy

UNIwersytet
EKONOMICZNY
W POZNANIU

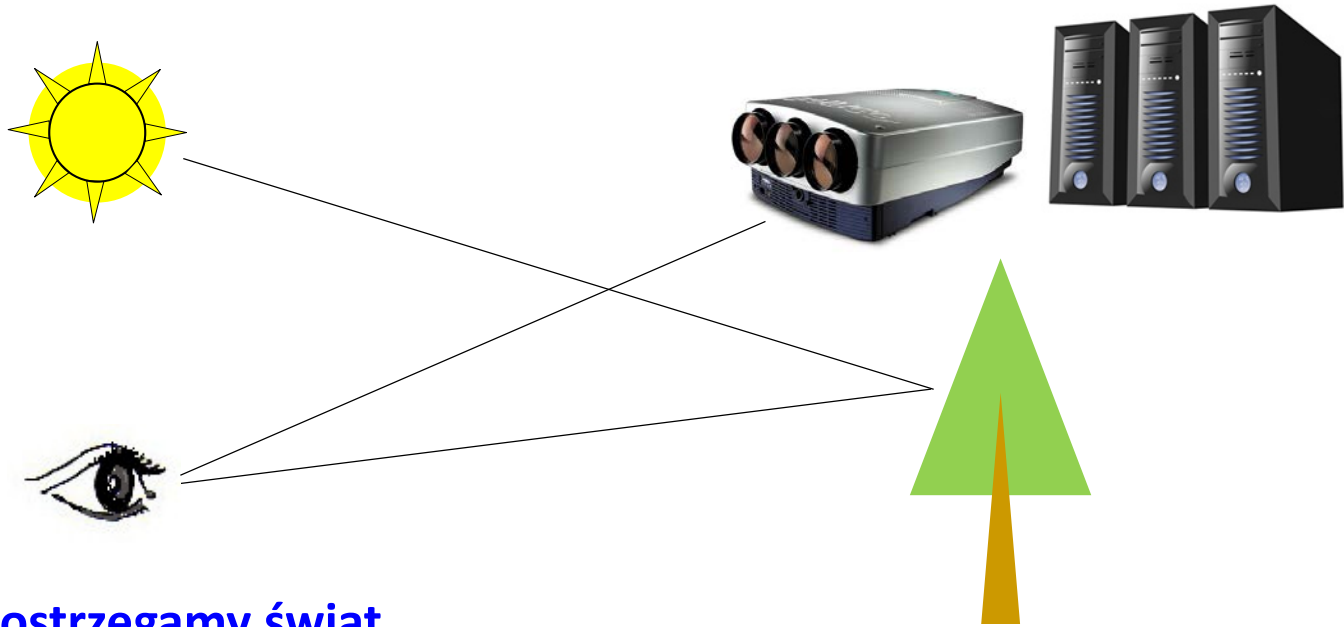
Wirtualna rzeczywistość

Wirtualny = Pozorny

- **Wirtualna rzeczywistość** (VR) – użycie technik komputerowych do symulacji i prezentacji trójwymiarowych interaktywnych wirtualnych środowisk
- **Wirtualne środowisko**
  - Rekonstrukcja rzeczywistych obiektów lub miejsc – albo:
  - Wytwór wyobraźni projektanta
- **Cechy systemów VR**
  - Reprezentacja i percepcja w trójwymiarowej formie
  - Symulacja i interakcja w czasie rzeczywistym
  - Poczucie zanurzenia i obecności

Wzbogacona rzeczywistość (AR)

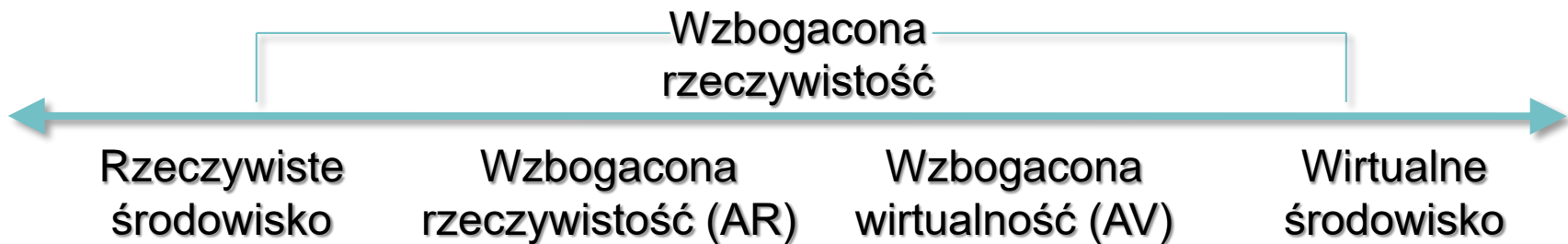
Postrzegamy świat
przez odbite ORAZ wygenerowane światło

Dwa źródła światła
Oko nie rozróżnia światła odbitego od wygenerowanego
Wirtualne obiekty w realistycznym środowisku w czasie rzeczywistym

Wzbożona rzeczywistość

- Technika łączenia reprezentacji środowiska **rzeczywistego** i **wirtualnego**, w którym obiekty rzeczywiste i wirtualne wydają się współistnieć i oddziaływać na siebie wzajemnie

Kanały wyjściowe

- Wzrok
- Słuch
- Dotyk
- Kinestetyka
- Równowaga
- Zapach
- Smak

Kanały wejściowe

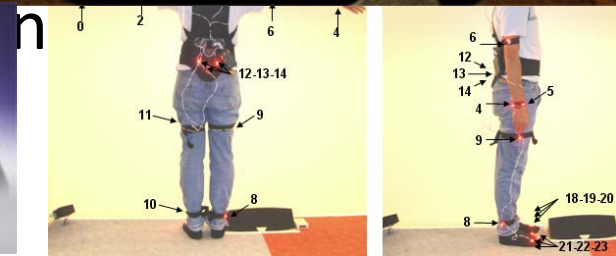
- **Monitorowanie użytkownika – interakcja**

- Manipulatory 3D
- Monitorowanie usytuowania
- Śledzenie pozy człowieka
- Rozpoznawanie gestów i mowy
- Interfejsy neurologiczne

- **Monitorowanie**

- Parametry fizyczne
- Inni użytkownicy

Manipulatory 3D – przykłady

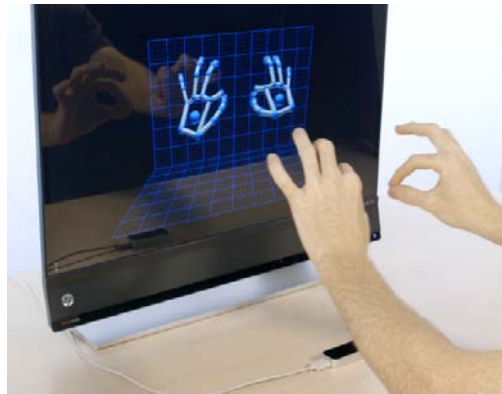
Biurkowe 6DOF

Śledzone 6DOF

Urządzenia dotykowe

3Dconnexion, ARTTrack, Leap Motion

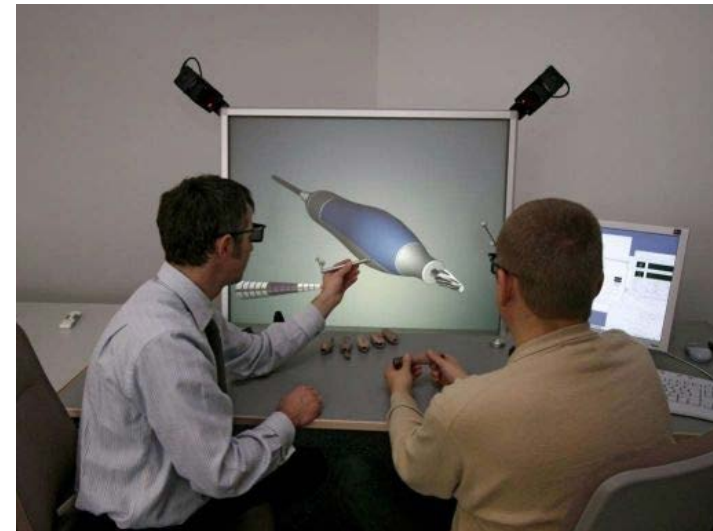
UNIWERSYTET
EKONOMICZNY
W POZNANIU

Klasy systemów VR

- **Biurkowe systemy wirtualnej rzeczywistości**
(ang. *desktop VR*)
- **Pół-zanurzeniowe systemy VR**
(ang. *semi-immersive VR*)
- **Zanurzeniowe systemy VR**
(ang. *immersive VR*)

Biurkowe systemy VR

- **Obraz: ekran komputerowy lub projektor**
  - Opcja: stereoskopia (np. okulary LCD)
  - Opcja: śledzenie pozycji głowy
- **Dźwięk: słuchawki, głośniki**
  - Różne konfiguracje źródeł dźwięku
  - Techniki wirtualizacji dźwięku
- **Urządzenia wejścia-wyjścia**
  - Klawiatura, myszka
  - Opcja: manipulatory przestrzenne
  - Opcja: manipulatory siłowe
  - Opcja: rozpoznawanie mowy, gestów

Źródło: EuroVR KB, FhG IAO

Systemy pół-zanurzeniowe

Stół roboczy VR (Workbench)

- **Stół projekcyjny**
  - System stereoskopii (okulary)
  - Urządzenia manipulacyjne
- Może być wykorzystywany przez kilku użytkowników
- Zastosowania
  - Projektowanie, analiza danych
  - Zaawansowana interakcja

Systemy pół-zanurzeniowe

Ściany prezentacyjne (Powerwall)

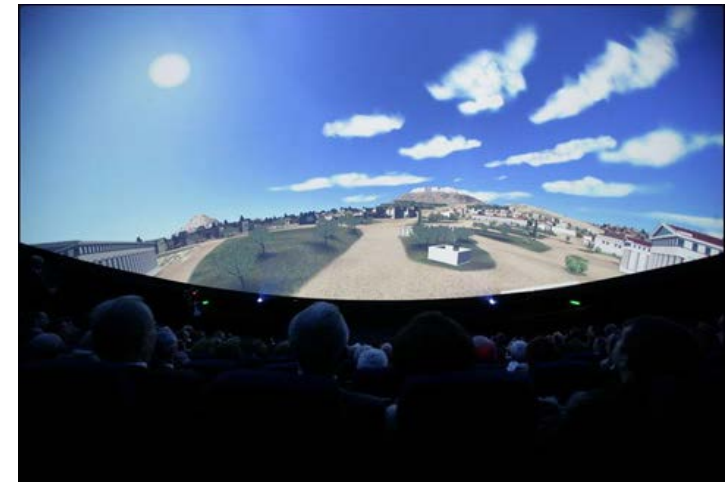
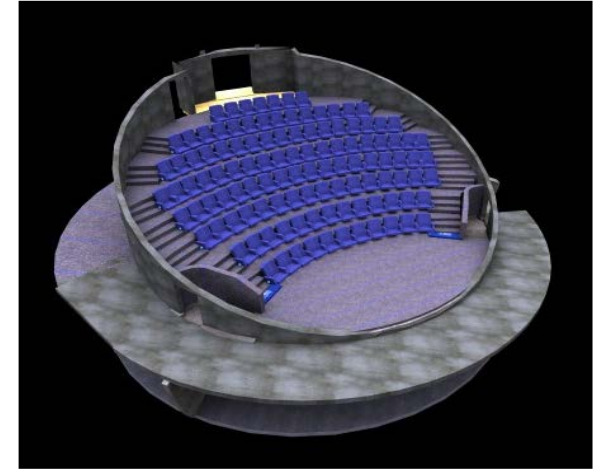
- Wyświetlacze ściennie o wysokiej rozdzielczości
  - System stereoskopii
  - Opcja: śledzenie użytkownika
  - Opcja: urządzenia manipulacyjne
- Mogą być używane przez duże grupy użytkowników
- Zastosowania
  - Zaawansowana wizualizacja
  - Podejmowanie decyzji
  - Współpraca na odległość

Systemy pół-zanurzeniowe

Kopuły VR

- **Kopuła projekcyjna**
  - Kąt widzenia bliski 180 stopni
  - Bardzo wysoka rozdzielczość
  - Stereoskopia (okulary)
  - Duże grupy odbiorców
  - Możliwość zbiorowej interakcji
- Zastosowania
  - Głównie rozrywka i edukacja

Systemy zanurzeniowe

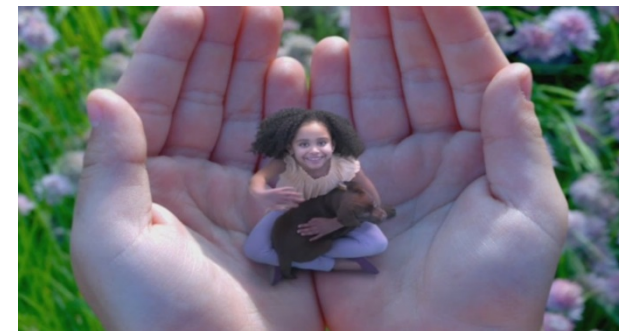
Hełmy VR

- **HMD – wyświetlacze nagłowne**
  - Mikro-wyświetlacz przed każdym okiem
  - Często ze słuchawkami
  - Często ze śledzeniem położenia
- **Półprzezroczyste hełmy do zastosowań AR**
  - Przezroczystość elektroniczna
  - Przezroczystość optyczna

Konsumenckie urządzenia VR/AR

- Oculus Rift
- HTC Vive
- Sony Playstation VR
- Microsoft HoloLens
- Magic Leap

Człowiek w okularach 3D

Smartfon – VR/AR

Systemy zanurzeniowe

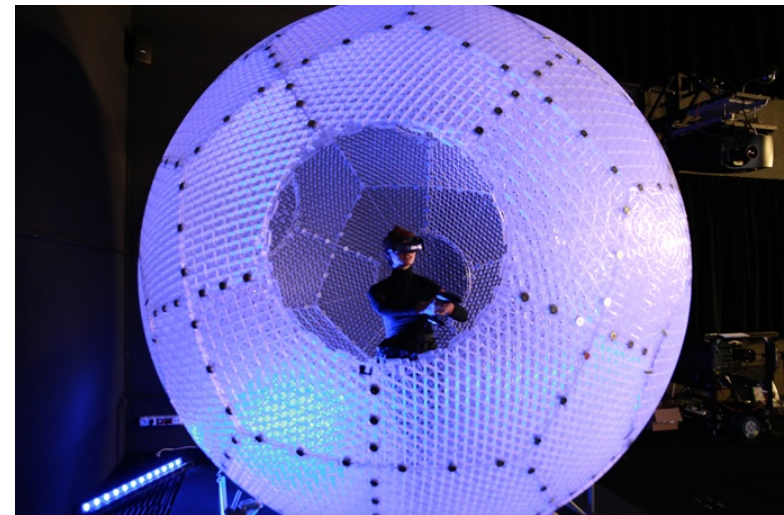
Jaskinie wirtualnej rzeczywistości

- **Jaskinia VR**

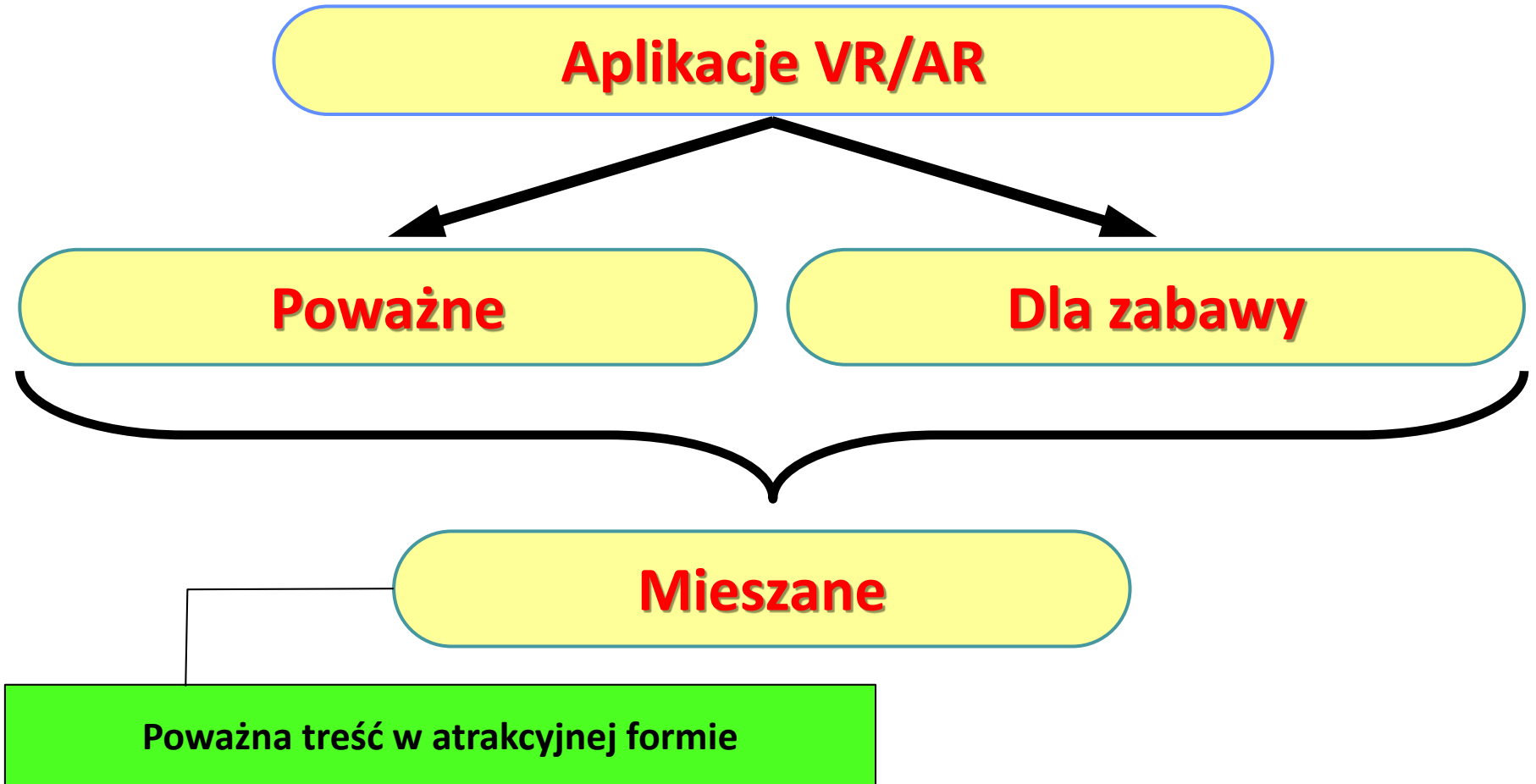
(CAVE – Cave Automatic Virtual Environment)

- Zamknięta przestrzeń z projekcją wielostronną (typowo 4-6 stron, projekcja zewnętrzna)
- Stosunkowo drogie, wymagają dużej przestrzeni
- Bardzo silny efekt zanurzenia

- Zastosowania: szerokie

Klasyfikacja

Przykłady obszarów zastosowań VR/AR

- Przemysł lotniczy i kosmiczny
- Przemysł samochodowy
- Przemysł wydobywczy
- Architektura i budownictwo
- Medycyna i rehabilitacja
- Edukacja, szkolenia i trening
- Rozrywka
- Kultura

VR/AR w działaniu

Castrol
[Castrol Virtual Drift](#)

(5) Niesamowity przystanek autobusowy 1

<http://blog.catchoom.com/blog/15-cool-augmented-reality-advertising-campaigns>

Geneza planety małąp

<https://www.youtube.com/watch?v=XM9Pvfq1KhE>

0:40

Atrakcyjność wirtualnej rzeczywistości

- **Atrakcyjność wirtualnej rzeczywistości wynika z:**
  - Zaangażowania wielu **zmysłów**
  - **Zanurzenia**
  - **Interaktywności**
- **Interaktywność znosi tradycyjny podział na:**
  - **Odbiorców** – czytelników, słuchaczy, widzów
  - **Twórców** – autorów, aktorów, prezenterów

Atrakcyjne jest: działanie

- **Działanie odtwórcze (np. granie w gry)**
- **Działanie twórcze (np. tworzenie gier)**

naszego

Ewolucja świata

Konwergencja

współistnienie

integracja

Świat fizyczny

Świat cyfrowy
(Cyberświat)

**Świat
cyberfizyczny**

Nowy podział pracy

**Każdą pracę umysłową, o której z góry wiadomo jak ją zrobić,
lepiej wykona komputer niż człowiek**

**Każdą pracę fizyczną, o której z góry wiadomo jak ją zrobić,
lepiej wykona robot niż człowiek**

**Człowiek nie będzie potrzebny do wykonywania
rutynowych prac ani umysłowych, ani fizycznych**

Podział rynku pracy

Biegun 1

Presja z obu stron

Biegun 2

Informatyka
Robotyka

Utalentowani ludzie

- **inwencja**
- **kreatywność**
- **innowacyjność**

Przemysł 4.0

Usługi

- cyfrowe
- komunikacyjne

Projektowanie

Perspektywiczna praca dla ludzi

prace nierutynowe,
czyli to co nowe, lub nietypowe

Tworzenie

Tworzenie jest oparte na:

- **wyobraźni**
- **myśleniu abstrakcyjnym (modelowaniu)**

Sedno problemu

- Tekst **pisany** (książka) **pobudza** wyobraźnię dostarczając bodźców do twórczości, która może zmaterializować się w formie
  - tekstu,
  - głosu i/lub
  - obrazu
- **Obraz** i **głos** raczej **zabijają** wyobraźnię, dostarczając gotowych rozwiązań, od których trudno się uwolnić

**Dlatego w cyberfizycznym świecie
tak ważne będzie czytanie i pisanie książek**

Redefinicja książki

Aspekt ekonomiczny

- Dysk 10 TB kosztuje **1200 zł**
- Można na nim zmieścić **5,5 miliarda stron**
- Ułożone jedna na drugiej miałyby **556 km**
- Ułożone jedna za drugą miałyby **1,6 mln km**
- Mogłyby opasać Ziemię na równiku **40 razy**
- Kosztowałyby (sam papier) **220 mln zł**

Redefinicja książki

Inne aspekty

Książka (treść książki) w postaci cyfrowej jest:

- **zawsze dostępna, niezależnie od:**
  - położenia geograficznego czytelnika
  - czasu
  - pory dnia i nocy
  - roku jej wytworzenia
- **tania w przechowywaniu i dostępie**
- **multimedialna**
- **automatycznie przetwarzalna, a w efekcie personalizowalna**
- **nieliniowo uporządkowana (hipertekst i hipermedia)**
- **powiązana z innymi książkami**
- **interaktywna**

Redefinicja książki

- Czy pergamin jest szlachetniejszy niż papier? – **TAK**
- Czy drukowanie treści na papierze było dla średniowiecznych bibliotekarzy szokiem? – **TAK**

A przecież nie zabijamy już cieląt, aby na ich skórze drukować książki!

Dlatego:

**Nie wycinajmy drzew,
aby przemielić je na papier!**

Przyszłość bibliotek

**Na każdym ekranie
wszystkie książki świata**

- Jeśli papierowe książki **nie mają już racji bytu**, to wypożyczalnie i czytelnie też nie
- W **bibliotece przyszłości** najważniejsze będą nie książki – bo ich tam nie będzie – tylko:

bibliotekarze

Bibliotekarz

Nawigator na oceanie wiedzy

Doradztwo

dla wykluczonych

⇒ jaką wiedzę zakupić,
aby wydobyć się
z wykluczenia
(przekwalifikować)

dla aktywnych

⇒ jaką wiedzę wytworzyć
i sprzedać, aby utrzymać
siebie i swoją rodzinę

Nowa rola, nowe kompetencje

Wnioski

- Książka to nie blok papieru zapisany treścią – to **treść**
- Biblioteka to nie magazyn zapisanych papierów – to **rozproszone, cyfrowe, multimedialne repozytorium wiedzy**
- Bibliotekarz to nie strażnik papieru – to **nawigator na oceanie wiedzy**

Wnioski

Papierowe biblioteki, które powstały w warunkach niedoboru informacji, nie przetrwają w świecie nadmiaru informacji – zamienią się w muzea

Przetrwają bibliotekarze, jeśli przystosują się do wyzwań, przed jakimi staną czytelnicy cyfrowych książek w cyberfizycznym świecie

Dziękuję

Wojciech Cellary

UNIwersYTET
EKONOMICZNY
W POZNANIU